

Fimmtudaginn 27. maí 1993.

Nr. 220/1990. **Bati hf.**

(Kjartan Ragnars hrl.)

gegn

Þrotabúi Sigló hf.

(Guðmundur Kristjánsson hdl.).

Verslunarkaup.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Hrafn Bragason, Gunnar M. Guðmundsson, Haraldur Henrysson og Pétur Kr. Hafstein og Guðmundur Jónsson, fyrrverandi hæstaréttardómari.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 1. júní 1990. Hann krefst sýknu af öllum kröfum stefnda og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Nokkur ný gögn hafa verið lögð fyrir Hæstarétt.

Í máli þessu krefst stefndi greiðslu eftirstöðva skuldar vegna sölu á rækju samkvæmt tveimur reikningum, sem Sigló hf. gaf út á nafn áfrýjanda. Um er að ræða reikning, dagsettan 30. nóvember 1987, upphaflega að fjárhæð 3.569.880 krónur, en að eftirstöðvum 668.488 krónur, er lögmanni Sigló hf. var falið að innheimta hann 10. ágúst 1988, og reikning, dagsettan 21. desember 1987, að fjárhæð 2.743.440 krónur. Samtals nam skuld samkvæmt reikningum þessum því 3.411.928 krónum, er málið var höfðað. Heldur stefndi því fram, að áfrýjandi hafi keypt rækjuna til endursölu til Lagmetisíðjunnar Garða hf., en áfrýjandi heldur því fram, að hann hafi einungis verið milligönguaðili eða umboðsmaður varðandi söluna. Alls stílaði stefndi fimm reikninga á áfrýjanda vegna sölu á rækju árið 1987. Aðilar eru sammála um, að viðskiptin að baki tveggja fyrstu reikninganna hafi verið venjuleg kaup, en áfrýjandi heldur því fram, að eftir það hafi eðli viðskiptanna breyst og orðið umboðsviðskipti.

Stefndi hélt áfram að stíla reikninga á áfrýjanda varðandi viðskiptin, án þess að áfrýjandi endursendi þá og óskaði breytinga. Í bókum stefnda voru viðskipti þessi áfram skráð sem sala til áfrýj-

anda, sem hefur viðurkennt að hafa átt að sjá um, að reikningarnir yrðu greiddir. Hann greiddi einn reikninganna og inn á annan, eftir að eðli viðskiptanna átti að hafa breyst að hans sögn. Gegn þessu vitnar áfrýjandi til þess, að hann hafi ekki fært viðskiptin í bókhald sitt, eftir að eðli þeirra breyttist, og áskilið sér umboðslaun frá stefnda. Hann viðurkennir þó að hafa ekki sent stefnda skriflega skilagrein þessa efnis. Áfrýjandi hefur því ekki fært sönnur fyrir því, að eðli viðskiptanna hafi breyst, og hann hefur hvorki mótmælt tölulega kröfufjárhæð né vöxtum.

Með vísan til þessa og forsendna héraðsdóms ber að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda 3.411.928 krónur með vöxtum, eins og í dómsorði greinir.

Samkvæmt þessari niðurstöðu ber að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði greinir. Við ákvörðun málskostnaðar hefur ekki verið tekið tillit til virðisaukaskatts.

D ó m s o r ð:

Áfrýjandi, Bati hf., greiði stefnda, þrotabúi Sigló hf., 3.411.928 krónur ásamt ársvöxtum eins og hér greinir: 49,2% af 3.569.880 krónum frá 1. desember 1987 til 21. desember s. á., sömu vöxtum af 6.313.320 krónum frá þeim degi til 1. janúar 1988, 51,6% frá þeim degi til 15. janúar s. á., sömu vöxtum af 4.581.928 krónum frá þeim degi til 21. janúar s. á., sömu vöxtum af 3.411.928 krónum frá þeim degi til 1. mars s. á., 45,6% frá þeim degi til 1. maí s. á., 44,4% frá þeim degi til 1. júlí s. á., 52,8% frá þeim degi til 1. ágúst s. á., 56,4% frá þeim degi til 1. september s. á., 49,2% frá þeim degi til 1. október s. á., 33,6% frá þeim degi til 1. nóvember s. á., 27,6% frá þeim degi til 17. nóvember s. á., en með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags. Dráttarvexti má fyrst leggja við höfuðstól 21. janúar 1989.

Áfrýjandi greiði stefnda 650.000 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 5. mars 1990.**I.**

Mál þetta, sem dómtekið var 6. febrúar sl., er höfðað fyrir bæjarþinginu af Sigló hf., nnr. 7557-3936, Norðurgötu, Siglufirði, með stefnu, birtri 17. nóvember 1988, á hendur Bata hf., nnr. 0977-5137, Brautarholti 4, Reykjavík.

Í rekstri málsins var bú stefnanda tekið til gjaldprotaskipta, og hefur þrotabúið tekið við rekstri málsins af stefnanda.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndi verði dæmdur til greiðslu á 6.313.320 kr. ásamt [nánar tilgreindum vöxtum auk málskostnaðar].

Dómkröfur stefnda eru þær, að hann verði sýknaður af öllum kröfum sækjanda.

Í greinargerð sinni krafðist stefndi þess aðallega, að málinu yrði vísað frá dómi. Fór fram munnlegur málflutningur um frávísunarkröfuna 21. júní 1989. Með úrskurði, upp kveðnum 27. sama mánaðar, var frávísunarkröfu stefnda hrundið.

Sættir hafa verið reyndar árangurslaust.

II.*Málsatvikalyýsing stefnanda og málsástæður.*

Skuldina kveður stefnandi vera samkvæmt tveimur reikningum, reikningi nr. 386, dags. 30. nóvember 1987, að fjárhæð 3.569.880 kr., og reikningi nr. 394, dags. 21. desember 1987, að fjárhæð 2.743.440 kr., samtals 6.313.320 kr. Stefnandi reki fiskvinnslufyrirtæki á Siglufirði og hafi selt stefnda lausfrysta rækju í atvinnuskyni. Stefndi hafi greitt tvær innborgarnir, 1.731.392 kr. 15. janúar 1988 og 1.170.000 kr. 21. janúar 1988, sem teknar hafi verið inn á eldri reikninginn, dags. 30. nóvember 1987. Að öðru leyti sé skuldin ógreidd. Fyrir liggir, að stefndi endurseldi nefnda rækju Lagmetisíðjunni Garða hf. og hafi, að því er virðist, fengið reikning nr. 386 að fullu greiddan, sbr. dskj. nr. 6 og 7, en fjárhæðir þær, sem fram komi á dskj. nr. 6, nemi reikningsfjárhæðinni, sbr. reikning nr. 386, auk 23.000 kr. í flutningskostnað vegna þeirrar sendingar.

Sækjandi reisir kröfur sínar á almennum reglum samnings- og kröfu-réttar.

Málavaxtalýsing stefnda.

Stefndi kveður Bata hf. vera rækjuvélasölufyrirtæki, sem selji jafnframt viðgerðar- og viðhaldsþjónustu á vélum þeim, sem fyrirtækið selji. Hafi stefndi umboð fyrir Skrametta-rækjupillunarfélags, sem sé bandarískt fyrirtæki, og Semack, sem sé danskt fyrirtæki. Fyrirtækið versli hins vegar ekki með sjávarafurðir og hafi aldrei gert það nema í undartekningartilvikum

og þá af sérstökum tilefnum, enda fái slík verslun illa samrýmt meginstarfsemi stefnda. Umboðsmennska sú eða sölumennska eða öllu heldur aðstoð við samningsgerð, sem stefndi annaðist fyrir stefnanda vegna sölu á rækju, sé þannig til komin með sérstökum hætti, svo sem nú skuli rakið:

Stefndi hafi um áráðil selt stefnanda þjónustu sína, sbr. m. a. dskj. nr. 15. Gengið hafi á ýmsu um greiðslur fyrir þessa þjónustu, en eins og al-kunna sé, hafi stefnandi um langan tíma átt í verulegum greiðsluörðugleikum. Þar hafi komið, að stefndi neitaði að þjóna stefnanda frekar, nema gengið yrði frá greiðslum á skuldum stefnanda við stefnda. Hafi þá orðið til sú hugmynd hjá fyrirsvarsmönnum stefnanda, að stefndi keypti rækju af stefnanda, en stefndi hafði þá komist í samband við Lagmetisiðjuna Garða hf. Hafi þetta verið sumarið 1987. Stefndi hafi síðan selt rækju þessa Lagmetisiðjunni Garða hf. með þriggja vikna greiðslufresti, en það hafi verið sams konar greiðslukjör og stefndi hafði fengið hjá stefnanda. Stefndi hafi með þessum hætti keypt tvær rækjusendingar af stefnanda, um 8-9 tonn í hvort skipti, og hafi hann síðan gert upp við stefnanda í framhaldi af því samkvæmt reikningum. Álagning stefnda á rækju þessa hafi verið 10%, sem kaupandi greiddi að sjálfsögðu, eins og venja sé, samkvæmt reikningi frá stefnda. Stefnda hafi enn ekki tekist að finna þessa reikninga. Svo hafði einnig samist með stefnda og stefnanda, að stefndi fengi að draga frá kaupverði rækjunnar hluta af viðskiptaskuldum stefnanda við stefnda, en það hafi raunar verið tilgangurinn með þessum viðskiptum af hálfu stefnda.

Ekki hafi reynst grundvöllur fyrir áframhaldandi viðskiptum af þessu tagi fyrir stefnda, enda hafi hann séð fram á, að hann gæti ekki keypt rækju af stefnanda og selt með hagnaði með þeim hætti, sem hann hafði gert. Enn hafi þó viðskiptaskuldir stefnanda við stefnda verið ógreiddar að verulegu leyti, svo að skuldamál stefnanda við stefnda hafi verið óleyst. Hafi þá orðið að samkomulagi með stefnda og stefnanda, að framvegis seldi stefnandi, Sigló hf., rækjuna beint Lagmetisiðjunni Garða hf. og að kaupandinn greiddi fyrir hana samkvæmt reikningi frá stefnanda, þ. e. án nokkurrar álagningar frá stefnda. Stefndi skyldi hins vegar fá 3% umboðs-laun frá stefnanda fyrir þessar sölur, og hafi þessi þóknun verið hugsuð sem greiðsla stefnanda til stefnda fyrir að hafa komið á þessum viðskipta-samböndum og fyrir milligöngu um þessi viðskipti, en hún hafi falist í því, að stefndi kom viðskiptunum á og sá til þess, að kaupandi og seljandi næðu saman um verð og afgreiðsluskilmála. Því sé það rangt, sem segi í dskj. nr. 5, að stefndi skyldi fá 3% afslátt af hinu selda, enda hafi stefndi ekki keypt þessa rækju, heldur sé þar um að ræða umboðsþóknun. Hafi öll afskipti stefnda af sölum þessum verið gerð í nafni stefnanda og fyrir hans reikning. Stefndi hafi eingöngu unnið að þessum samningum símleiðis, eins

og títt sé um milligöngumenn, svo að engin skjalfest gögn séu til um þessi afskipti stefnda af sölum þessum. Stefndi telji hins vegar, að starfsmenn stefnanda, aðallega þó Sigurður Ingimarsson fjármálastjóri, hafi haft nákvæmlega sama skilning á hlutverki stefnda í viðskiptum þessum. Reyndar telji stefndi, og styðji hann það viðtölum sínum við starfsmenn stefnanda, að stefnandi hafi aldrei ætlast til þess, að stefnukröfur yrðu innheimtar hjá stefnda, heldur hafi það verið gert samkvæmt fyrir mælum viðskiptabanka stefnanda, þ. e. útibús Útvegsbanka Íslands á Siglufirði.

Stefndi hafi komið á fjórum rækjukaupasamningum milli stefnanda og Lagmetisiðjunnar Garða hf. með framangreindum hætti, þ. e. samkvæmt reikningum nr. 386, 394, 349 og 356, en síðustu tvo reikningana hafi Lagmetisiðjan Garði hf. greitt að fullu. Leggi stefnandi á það megináherslu, að eðli þessara viðskipta hafi breyst haustið 1987 og að stefndi hafi aðeins keypt tvær rækjusendingar af stefnanda um sumarið og þá af sérstöku tilefni, en stefndi hafi greitt stefnanda kaupverð þeirrar rækju á um-sömdum tíma að fullu. Milliganga stefnda vegna viðskipta samkvæmt framangreindum reikningum hafi einnig verið af þessu sama tilefni, þ. e. skuldasöfnun stefnanda við stefnda, og hafi verið liður í þeirri sameiginlegu viðleitni aðila máls þessa að grynna á viðskiptaskuldum stefnanda við stefnda. Málsókn stefnanda á hendur stefnda fyrir milljónakröfum nú komi því stefnda í opna skjöldu og það því fremur sem stefnandi hafi jafnan látið stefnda skilja, að stefndi væri eingöngu milligöngumaður eða aðstoðarmaður hans

Enda þótt eðli viðskiptanna hafi breyst um haustið, hafi stefnandi sent stefnda áfram reikninga vegna þeirrar rækju, sem stefnandi seldi Lagmetisiðjunni Garða hf. Þetta muni, eftir því sem næst verði komist, stefnandi m. a. hafa gert til þess að varna þess, að andvirði rækjunnar færi beint inn á viðskiptareikning stefnanda hjá Útvegsbanka Íslands, en stefndi telji, að starfsmenn stefnanda hafi tjáð sér, að bankastofnun þessi hirði jafnharðan alla peninga, sem stefnanda áskotnist, upp í skuldir stefnanda við bankann. Þar með hefði samstarfsgrundvöllur stefnanda og stefnda brostið, en áfram hefði svo um samist með stefnanda og stefnda, að innheimti stefndi reikninga á hendur Lagmetisiðjunni Garða hf., fengi stefndi samkvæmt nánara samkomulagi að draga hæfilega fjárhæð hverju sinni af því, sem greitt yrði upp í viðskiptaskuldir stefnanda við stefnda. Það, að stefnandi skyldi skrifa reikninga á dskj. nr. 3, 4, 9 og 10 á stefnda, verði að skoða í ljósi þessa, og verði ekki dregnar aðrar ályktanir af því en þær, að stefnandi hafi þar með veitt stefnda umboð til að innheimta þessa reikninga, sem ekki geti talist óeðlilegt, eins og samstarfi aðila var háttað. Hins vegar hafi það vitaskuld verið rangt hjá stefnanda að skrifa reikninga þessa á stefnda, sem virðist mega rekja til ónákvæmni starfs-

manna stefnanda eða þá, að þeir hafi ekki gætt þess að breyta reikningsgerðinni, eftir að eðli viðskiptanna hafði breyt um haustið. Stefndi hafi hins vegar ekki hirt um að leiðrétta þessi mistök, enda hafi honum aldrei dottið í hug, að þess yrði freistað að innheimta reikningana hjá sér.

Eins og greini í dskj. nr. 1, hafi Lagmetisiðjan Garði hf. greitt stefnanda 2.901.392 kr., og hafi þær greiðslur farið gegnum afurðalánareikning stefnda hjá Landsbanka Íslands, en stefndi hafi ráðstafað greiðslum þessum þegar til stefnanda. Að auki sé greiðsla á dskj. nr. 18, að fjárhæð 592.584 kr., en þeirri greiðslu hafi stefndi ráðstafað fyrir misskilning til Fiskrétta hf. vegna sams konar viðskipta og við stefnanda. Misskilningur þessi hafi stafað af því, að Lagmetisiðjan Garði hf. hafði tjáð stefnda, að Fiskréttingur hf. ættu að fá þessa greiðslu, þ. e., að hún væri fyrir hráefni frá Fiskréttingum hf. og ætti að greiðast þeim, þar sem reikningur þeirra væri eldri en reikningur stefnanda. Ekki sé við stefnda að sakast, að greiðslu þessari hafi verið ranglega ráðstafað, heldur sé þar eingöngu um að kenna röngum upplýsingum frá Lagmetisiðjunni Garða hf. og Landsbanka Íslands.

Eftirstöðvar reikninga á dskj. nr. 3 og 4, þ. e. skuld Lagmetisiðjunnar Garða hf. við stefnanda, nemi því 3.411.928 kr. Er í ljós hafi komið, að Lagmetisiðjan Garði hf. greiddi ekki reikninga þessa á réttum gjalddögum, hafi stefnandi óskað eftir því við stefnda, að hann beitti lagmetisiðjuna þrýstingi til að greiða stefnanda reikningana, og hafi stefndi orðið við þeim tilmælum. Sú viðleitni hafi borið þann árangur, að lagmetisiðjan samþykkti tólf víxla fyrir skuld sinni við stefnanda 4. maí 1988, að fjárhæð samtals 3.491.450 kr., og hafi stefndi sent stefnanda víxla þessa þegar í stað. Aldrei hafi borist í tal á þessu stigi, að stefndi gæfi víxla þessa út eða tækist á hendur aðrar víxilskyldur skv. víxlum þessum, enda hefði stefndi ekki verið til viðræðu um slíkt.

Í fyrstu hafi stefndi ekki vitað annað en stefnandi ætlaði að taka víxla þessa sem fullnaðargreiðslu á eftirstöðvum skulda Lagmetisiðjunnar Garða hf. við stefnanda vegna framangreindra rækjukaupa. Sumarið 1988 hafi stefnandi þó endursent stefnda víxlana, og hafi hann ætlast til þess, að því er virðist, að stefndi gæfi víxlana út. Ástæðan muni hafa verið sú, að því er stefndi telji, að útibússtjóri útibús Útvegsbanka Íslands á Siglufirði hafi neitað að kaupa víxlana eða lána stefnanda fé út á þá, nema stefndi gæfi þá út. Stefndi hafi að sjálfsögðu ekki verið til viðræðu um slíkt, og í framhaldi af þessu hafi einhvers staðar verið tekin sú undarlega ákvörðun að stefna stefnda til greiðslu á skuldum Lagmetisiðjunnar Garða hf. við stefnanda. Stefndi hafi þegar mótmælt greiðsluskyldu sinni, en árangurslaust.

Málsástæður stefnda og lagarök.

Stefndi reisir sýknukröfu sína á aðildarskorti, sbr. 2. mgr. 45. gr. 1. nr. 85/1936. Telji stefndi, að stefnandi eigi engan kröfurétt á hendur stefnda vegna rækjuviðskipta stefnanda og Lagmetisiðjunnar Garða hf. á árinu 1987, og vísar stefndi til þess, sem rakið er hér að framan um eðli og gang þessara viðskipta og hlutverk stefnda í þeim. Stefndi telji m. ö. o., að stefnandi hafi sjálfur selt Lagmetisiðjunni Garða hf. rækjuna, og verði samkvæmt því og samkvæmt reglum kröfu- og samningsréttar að sækja greiðslur fyrir hið selda til kaupanda rækjunnar, en ekki til stefnda, sem hafi einungis haft milligöngu um kaupin í umboði stefnanda samkvæmt beiðni hans og fyrir hans reikning. Öll atvik málsins styðji þessar staðhæfingar og þennan skilning stefnda, m. a. þóknun stefnda, 3%, en eins og fram hafi komið, hafi það verið stefnandi, sem greiddi stefnda þóknun þessa. Hefði stefndi hins vegar keypt rækjuna af stefnanda, hefði hann að sjálfsögðu selt hana með álagningu, sem kaupandi hefði síðan orðið að greiða stefnda, en þá hefðu 3% engan veginn dugað. Þá bendi stefndi á, að ekki tíðkist að selja sjávarafurðir í heildsölu, enda leyfi afurðaverðið ekki slíkan milliliðakostnað. Þá sé það einnig grundvallaratriði máls þessa, að stefnandi sjálfur hafi framan af litið svo á, að stefndi væri alls ekki kaupandi rækjunnar, heldur Lagmetisiðjan Garði hf., en stefndi telji, að ákvörðun um að heimta söluverðið hjá stefnda hljóti að hafa verið tekin af öðrum en stefnanda og þá líklega einhverjum lánveitanda stefnanda. Þá árétti stefndi, að enda þótt starfsmenn stefnanda hafi ranglega skrifað reikninga á dskj. nr. 3 og 4 á stefnda, stofni það eitt út af fyrir sig ekki kröfurétt stefnanda á hendur stefnda, heldur verði við úrlausn á því að grafast fyrir um eðli viðskiptanna og raunverulegt hlutverk stefnda í viðskiptum þessum, sem hafi aðeins verið umboðslegs eða solumannseðlis, tilboðasöfnun eða aðstoð við samningsgerð.

III.

Niðurstaða

Óumdeilt er í máli þessu, að stefndi, Bati hf., keypti upphaflega lausfrysta rækju af Sigló hf. og seldi hana Lagmetisiðjunni Garða hf. Engir skriflegir samningar liggja fyrir um viðskipti þessi. Af hálfu stefnda er því haldið fram, að haustið 1987 hafi orðið sú breyting á, að í stað þess að kaupa rækjuna af Sigló hf. hafi Bati hf. selt hana Lagmetisiðjunni Garða hf. í einhvers konar umboðssölu. Engir skriflegir samningar liggja fyrir um þessar meintu breytingar á viðskiptum aðila. Sigló hf. sendi reikninga áfram á sama hátt og áður til Bata hf. Af hálfu stefnda voru ekki gerðar við það athugasemdir.

Gunnar Skaftason, fyrrverandi framkvæmdastjóri Lagmetisiðjunnar

Garða hf., þar fyrir dómi, að Lagmetisiðjan Garði hf. hefði aldrei keypt rækju beint af Bata hf. Aðspurður skýrði hann svo frá, að engar breytingar hefðu orðið á aðild að viðskiptunum árið 1987.

Með því að upplýst er, að stefndi keypti rækjuna upphaflega af Sigló hf., og þar sem ósannað er, að breyting hafi orðið á þeim viðskiptum, ber að taka kröfur stefnanda til greina að öllu leyti, enda er hvorki ágreiningur um fjárhæðir né vexti.

Við þingfestingu málsins lagði stefnandi fram málskostnaðarreikning, þar sem málskostnaður miðast við þágildandi gjaldskrá vegna skriflega fluttra mála. Annar reikningur hefur ekki verið lagður fram. Þar sem vörnum var síðan haldið uppi í málinu og krafa stefnanda í stefnu og við munnlegan málflutning er um málskostnað samkvæmt gjaldskrá LMFÍ, verður ekki litið svo á, að reikningur þessi sé lengur grundvöllur að málskostnaðarkröfu stefnanda. Málskostnaður þykir því eftir atvikum hæfilega ákveðinn 500.000 kr., sem stefnda ber að greiða stefnanda, og er þá tekið tillit til virðisaukaskatts.

Sigríður Ólafsdóttir borgardómari kvað upp dóminn.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Bati hf., Brautarholti 4, Reykjavík, greiði sækjanda, þrotabúi Sigló hf., 6.313.320 kr. ásamt 49,2% ársvöxtum af 3.569.880 kr. frá 1. desember 1987 til 21. desember s. á., með sömu vöxtum af 6.313.320 kr. frá þeim degi til 1. janúar 1988, með 51,6% ársvöxtum frá þeim degi til 15. janúar s. á., með sömu vöxtum af 4.581.928 kr. frá þeim degi til 21. janúar s. á., með sömu vöxtum af 3.411.928 kr. frá þeim degi til 1. mars s. á., með 45,6% ársvöxtum frá þeim degi til 1. maí s. á., með 44,4% ársvöxtum frá þeim degi til 1. júlí s. á., með 52,8% ársvöxtum frá þeim degi til 1. ágúst s. á., með 56,4% ársvöxtum frá þeim degi til 1. september s. á., með 49,2% ársvöxtum frá þeim degi til 1. október s. á., með 33,6% ársvöxtum frá þeim degi til 1. nóvember s. á., með 27,6% ársvöxtum frá þeim degi til 17. nóvember s. á., en með dráttarvöxtum skv. 10. gr. 1. nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags, og leggjast dráttarvextir við höfuðstól á tólf mánaða fresti skv. 12. gr. 1. nr. 25/1987, í fyrsta skipti 21. janúar 1989. Þá greiði stefndi stefnanda 500.000 kr. í málskostnað, og ber málskostnaðarfjárhæðin dráttarvexti skv. III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 15. degi eftir uppkvaðningu dóms þessa til greiðsludags. Frá framangreindum fjárhæðum dragast 2.901.392 kr.

Dóminum ber að fullnægja innan fimmtán daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.